

Konfliktusok megjelenése szólásokban, közmondásokban

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

3. évfolyam

Programcsomag: Én és a másik

A modul szerzője: Iván Márta

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	9 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A közösségi lét alapvető konfliktushelyzetei szólásokon, közmondásokon keresztül
A modul témái, tartalma	<p>Témák: A társadalom és a gazdaság: szokások, hagyományok Kapcsolatok: konfliktus Kommunikáció</p> <p>Tartalom: Szólások, közmondások megismerése, értelmezése – hétköznapi helyzetek leírása szólások, közmondások segítségével, megjelenítés</p>
Megelőző tapasztalat	Szólások, közmondások felidézése, dramatizálás
Ajánlott továbbhaladási irány	Szólás-, közmondástárház folyamatos bővítése, alkalmazása a napi beszédben, a fogalmazásokban
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Társas kompetenciák: együttműködés, konszenzus, kommunikációs készségek: figyelem, önkifejezés A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: kreativitás
Kapcsolódási pontok	<p>A NAT-hoz: felkészülés a felnőtt lét szerepeire, az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlesztése</p> <p>Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom (olvasás, írott szöveg megértése, kommunikációs képesség), dráma és tánc (rögtönzési képességek fejlesztése)</p> <p>Modulokhoz: <i>Konfliktusok a közösségben</i></p>
Támogatórendszer	O. Nagy Gábor: <i>Mi fán terem?</i> Gondolat Kiadó. Budapest, 1988; Dr. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás.</i> ÖNKONET. Budapest, 2004

Módszertani ajánlás

Az egyes feladatokat nem kell mind elvégeztetnünk a gyerekekkel: választhatunk az egyes variációk közül a gyerekek személyisége, szociális készségei, illetve a módszertani megoldások szerint. Lényeges, hogy legyen időnk kivárni azt a hosszabb időt, amit a valódi kooperáción alapuló csoportmunka igényel. Tudnunk kell, hogy a kooperatív tevékenység a szokottnál nagyobb zajjal, mozgással jár.

A modul tartalmához kapcsolódva jó lenne, ha a munkamegosztás szerepek segítségével is történne (eszközfelelős, időfigyelő, kapus, feladatmester).

A II/b feladatnál, ha nincs elegendő példány a könyvből, kimásolhatjuk az értelmezéseket egy lapra, és azt is használhatják a gyerekek a munkához. (Akkor is választhatjuk ezt a megoldást, ha a gyerekek még nem értek el túlzott jártasságot a lexikonok, szótárak használatában. Természetesen ebben az esetben is mutassuk meg az eredeti forrást a gyerekeknek.)

A mellékletekben felsorolt szólások és közmondások ajánlásként készültek, azokból a tanító válogathat, illetve módosíthatja is a gyerekek felkészültségének, a szólások és közmondások ismeretében, értelmezésében elért jártasságuknak megfelelően.

Ha az osztály csoportmunka végzésében még nem eléggé gyakorlott, vagy esetleges időzavar esetén a II/c elhagyását javaslom, mert fontos, hogy az előfordult konfliktushelyzetekhez kapcsolható szólásokat, közmondásokat felidézzük.

A II/d feladatnál válasszunk az éppen előfordult konfliktushelyzetek közül. Esetleg célravezető, ha a felidézésnél a helyzetet más környezetbe helyezzük.

Célszerű, ha a tanulók a megszokott kooperatív csoportokban dolgoznak. Jó lenne, ha a jól látható szólás- és közmondáslista folyamatosan a gyerekek előtt bővülne, és a későbbiekben is a gyerekek által látható helyen maradna. Ha lehetőség és alkalom adódik, egészítsük ki. Így folyamatosan bővíthetjük a gyerekek ismereteit.

Törekedjünk a közmondások, szólások válogatásánál arra, hogy minden gyerek a számára értelmezhető, megfelelő nehézségű (nem túl nehéz) feladatot kapja.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A gyerekek ismeretei a szólások, közmondások ismerete terén olvasottságuk, a nekik mesélt mesék és az otthoni nyelvhasználati szokások függvényében igen különbözőek lehetnek, ezért a foglalkozás teljes folyamatában és az óra végén is elsősorban az aktivitást, az igyekezetet értékeljük.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

- P1 – Szólások a játékhoz
- P2 – Szólások a feladathoz
- P3 – A diákvartett kérdései
- P4 – Lista
- P5 – Megoldási javaslatok

Tanulói segédletek

- D1 – Feladatleírás, megoldólap önellenőrzéshez (d2)
- D2 – Feladatlap a szólásokhoz, megoldólap önellenőrzéshez (d1)
- D3 – Szólások jelentése (d2)
- D4 – Szólások, közmondások a rajzokhoz (d2)
- D5 – Helyzetek (d2)